

15 -ാം കേരള നിയമസഭ

3 -ാം സമ്മേളനം

നക്ഷത്രചിഹ്നമിട്ട ചോദ്യം നം. 477

03-11-2021 - ൽ മറുപടിയ്ക്ക്

ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി മുഖേന നടപ്പാക്കുന്ന മാലിന്യ സംസ്കരണം

ചോദ്യം		ഉത്തരം	
<p>ശ്രീ ജി എസ് ജയലാൽ , ശ്രീമതി സി. കെ. ആശ, ശ്രീ. മുഹമ്മദ് മുഹസിൻ, ശ്രീ. വി. ആർ. സുനീൽകുമാർ</p>		<p align="center">Shri M. V. Govindan Master (തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ, ഗ്രാമവികസനം, എക്സൈസ് വകുപ്പ് മന്ത്രി)</p>	
(എ)	<p>സംസ്ഥാനത്ത് മാലിന്യ സംസ്കരണം കാര്യക്ഷമമാക്കുന്നതിന് ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി നടത്തുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ പുരോഗതി വിലയിരുത്തിയിട്ടുണ്ടോ; വിശദമാക്കാമോ;</p>	(എ)	<p>വിലയിരുത്തിയിട്ടുണ്ട്; വിശദാംശങ്ങൾ അനുബന്ധം 1-ാ‍യി ചേർത്തിരിക്കുന്നു.</p>
(ബി)	<p>ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി മുഖേന സർക്കാർ ഓഫീസ് സമുച്ചയങ്ങളിൽ മാലിന്യ സംഭരണ കേന്ദ്രങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ടോ; വിശദമാക്കാമോ;</p>	(ബി)	<p>ഉണ്ട്; 38 എം.സി.എഫുകളുടെ നിർമ്മാണത്തിന് ഭരണാനുമതി ലഭ്യമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. 26 എംസിഎഫ് കളിൽ പ്രോജക്ട് മാനേജ്മെന്റ് കൺസൾട്ടന്റുകൾക്കുമായി എഗ്രിമെന്റ് വയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. 7 സ്ഥലങ്ങളിൽ പണി പുരോഗമിച്ച് വരുകയാണ്. (തിരുവനന്തപുരം 3 - പബ്ലിക് ഓഫീസ്, വികാസ് ഭവൻ, ഫോറസ്റ്റ് ഓഫീസ് പിറ്റിപി നഗർ, പത്തനംതിട്ട 2 - സവിൽ സ്റ്റേഷൻ, മിനി സിവിൽസ്റ്റേഷൻ, കോഴിക്കോട് 2 - കളക്ട്രേറ്റ്, ഗവ.മെഡിക്കൽ കോളേജ്) 19 സ്ഥലങ്ങളിൽ പണി ഉടൻ തുടങ്ങുന്നതാണ്.</p>
(സി)	<p>സാനിറ്ററി ലാൻഡ്ഫിൽ സൈറ്റുകളുടെ നിർമ്മാണത്തിന് ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി മുഖേന നടപ്പിലാക്കിയ പ്രവർത്തനങ്ങൾ എന്തെല്ലാമെന്ന് വിശദമാക്കാമോ;</p>	(സി)	<p>വിശദാംശങ്ങൾ അനുബന്ധം 2-ാ‍യി ചേർത്തിരിക്കുന്നു.</p>
(ഡി)	<p>റീബിൽഡ് കേരള ഇനിഷ്യേറ്റീവിന്റെ ഭാഗമായി ജില്ലാതല മാലിന്യ സംഭരണം, തരംതിരിവ്, കയ്യൊഴിയൽ എന്നിവയ്ക്കായി ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി മുഖാന്തരം സംവിധാനങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ടോ; വിശദമാക്കാമോ;</p>	(ഡി)	<p>ഏർപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്; തൃശ്ശൂർ ജില്ലയിലെ വാളക്കോട് ഇൻഡസ്ട്രിയിൽ എസ്റ്റേറ്റിൽ ജില്ലാ പഞ്ചായത്ത് 50 സെന്റ് ഭൂമി അനുവദിച്ചിട്ടുണ്ട്. നിർമ്മാണ ചുമതല KESNIK-നെ ഏൽപ്പിക്കുകയും പണി പുരോഗമിച്ച് വരുകയുമാണ്. 14 ജില്ലകളിലും മെഷീനറികളുടെ പർച്ചേയ്സുകൾക്കും നിലവിൽ പണി പൂർത്തിയാക്കാത്ത തിരുവനന്തപുരം മുട്ടത്തറയിലെ കെട്ടിടത്തിന്റെ നിർമ്മാണത്തിന് വേണ്ടിയുള്ള തുകയാണ് ഭരണാനുമതി ലഭിച്ചത്. പണി പൂർത്തീകരിക്കാത്ത മുട്ടത്തറയിലെ കെട്ടിടത്തിന്റെ</p>

		<p>നിർമ്മാണ ചുമതല പ്രൊജക്ട് മാനേജ്മെന്റ് കൺസൾട്ടൻസിയായ COSTFORD-നെ ഏൽപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതിന്റെ സ്ഥലം ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി COSTFORD-ന് കൈമാറുകയും ചെയ്തു. പണി പുരോഗമിച്ച് വരുകയാണ്. കാസർഗോഡ് ഡിസ്ട്രിക്ട് ഇൻഡസ്ട്രിയൽ എസ്റ്റേറ്റിൽ 1 ഏക്കർ ഭൂമി ലഭിക്കുകയും 2.23 കോടി രൂപക്ക് ഭരണാനുമതി ലഭിക്കുകയും ചെയ്തു. പ്രൊജക്ട് മാനേജ്മെന്റ് കൺസൾട്ടൻസിയുടെ സെലക്ഷൻ ഡയറക്ടർ ബോർഡ് മുൻപാകെ സമർപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.</p>
(ഇ)	<p>ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി മുഖേന വ്യവസായ വാണിജ്യ സമുച്ചയങ്ങളിലെ മാലിന്യസംസ്കരണം കാര്യക്ഷമമാക്കുന്നതിന് നടപടി സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ടോ; വിശദമാക്കാമോ?</p>	<p>(ഇ) സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്; ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി മുഖേന വ്യവസായ വാണിജ്യ സമുച്ചയങ്ങളിൽ നിന്നും അറിയിപ്പ് ലഭിക്കുന്ന മുറയ്ക്ക് ഇലക്ട്രോണിക് മാലിന്യങ്ങളും, മറ്റു പുനഃചംക്രമണ യോഗ്യമായ പാഴ്വസ്തുക്കളും ശേഖരിക്കുന്നുണ്ട്. വ്യാപകമായ രീതിയിൽ വ്യവസായ വാണിജ്യ കേന്ദ്രങ്ങളിൽ നിന്നും എല്ലാത്തരം പാഴ്വസ്തുക്കളും ശേഖരണം നടത്തുന്നതിന് കമ്പനിയെ കൂടുതലായി ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതാണ്.</p>

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ

ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി നടത്തുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ

- **റിസോഴ്സ് റിക്കവറി ഫെസിലിറ്റികൾ** :- വികേന്ദ്രീകൃത മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ സജീവമായി പങ്കെടുക്കുകയും ബ്ലോക്ക് മുനിസിപ്പൽ കോർപ്പറേഷൻ തലത്തിൽ 164 റിസോഴ്സ് റിക്കവറി ഫെസിലിറ്റികൾ സ്ഥാപിക്കുകയും അതിൽ 26 എണ്ണം നേരിട്ട് നടത്തിവരുകയും ചെയ്യുന്നു.
- **2018 ലെ പ്രളയബാധിത പ്രദേശങ്ങളിലെ അജൈവമാലിന്യ ശേഖരണം** :- പ്രളയബാധിത ജില്ലകളിൽ നിന്നുമുള്ള 18233.62 മെട്രിക് ടൺ അജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിച്ചു നീക്കം ചെയ്യുകയുണ്ടായി.
- **ഷ്രേഡ്ഡഡ് പ്ലാസ്റ്റിക് കളുടെ ഉൽപാദനം** :- ഖരമാലിന്യ സംസ്കരണത്തിന്റെ ഭാഗമായി പുനഃചംക്രമണയോഗ്യമല്ലാത്തതും 60 മൈക്രോണിൽ താഴെ കനമുള്ളതും വിപണി മൂല്യം ഇല്ലാത്തതുമായ പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യങ്ങൾ ഷ്രേഡ് ചെയ്ത് റോഡ് നിർമ്മാണ പ്രവർത്തകർക്ക് ഉപയോഗിക്കുന്നതാണ് പദ്ധതി. 2016-17 മുതൽക്ക് ഈ പ്രവർത്തനം നടന്നു വരുന്നു. 2021 സെപ്റ്റംബർ വരെ 2121.18 മെട്രിക് ടൺ പൊടിച്ച പ്ലാസ്റ്റിക് 3183.86 കിലോമീറ്റർ റോഡ് നിർമ്മാണത്തിനായി ഉപയോഗിച്ചു. (തദ്ദേശസ്വയംഭരണ എൻജിനീയറിംഗ് വകുപ്പ് 1161.24 ടൺ, പൊതുമരാമത്ത് വകുപ്പ് 947.76 ടൺ, നാഷണൽ ഹൈവേ അതോറിറ്റി 12.18 ടൺ) ഇതിന്റെ വിലയായി 4.87 കോടി രൂപ ലഭിക്കുകയും അതിന്റെ 85% തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിന് നൽകുകയുണ്ടായി.
- **മഴക്കാലപ്പൂർവ്വ ശുചീകരണവും, ദേശീയ പാതയോര ശുചീകരണവും** :- 2019, 2020 എന്നീ വർഷങ്ങളിൽ ദേശീയ പാതയോര മഴക്കാല പൂർവ്വ ശുചീകരണ പ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ ശേഖരിച്ച 3396 മെട്രിക് ടൺ മാലിന്യം നീക്കം ചെയ്തു.
- **ശുചിത്വ പദവി സംബന്ധിച്ച പുരോഗതി റിപ്പോർട്ട്** :- 2020-21 സാമ്പത്തിക വർഷത്തിലെ ബഡ്ജറ്റിൽ പ്രഖ്യാപിച്ച പ്രകാരം 500 തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളെ ശുചിത്വ പദവി കൈവരിക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ സജീവമായി പങ്കെടുക്കുകയും 891 തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളെ ശുചിത്വ പദവി നേടുന്നതിന് സഹായിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതിന്റെ ഭാഗമായി 9839 മെട്രിക് ടൺ പാഴ്വസ്തുക്കൾ നീക്കം ചെയ്യുകയുണ്ടായി.
- **റിവോൾവിങ് ഫണ്ട്** :- കമ്പനിക്ക് സർക്കാർ അനുവദിച്ച 5 കോടി രൂപയുടെ പ്രവർത്തന മൂലധന റിവോൾവിങ് ഫണ്ട് ശുചിത്വ പദവി കൈവരിക്കുന്നതിന് വേണ്ടി വിനിയോഗിക്കുകയുണ്ടായി.

- **2021 ലെ മഴക്കാല പൂർവ്വശുചീകരണം** :- മഴക്കാല പൂർവ്വശുചീകരണത്തിന്റെ ഭാഗമായുള്ള 9876.93 മെട്രിക് ടൺ മാലിന്യം കമ്പനി നീക്കം ചെയ്തു.
- **ഹരിത കർമ്മ സേന വ്യാപിപ്പിക്കുന്നതിനു സ്വീകരിച്ച നടപടികൾ** :- ഹരിത കർമ്മ സേന ശേഖരിക്കുന്ന ഉപയോഗിച്ച് ഉപേക്ഷിക്കുന്ന പാഴ്വസ്തുക്കൾക്ക് വില നിശ്ചയിക്കുകയും അത് വില കൊടുത്തു വാങ്ങുന്ന പദ്ധതി ആവിഷ്കരിച്ചു നടപ്പിലാക്കി. 2021 ജനുവരി 26 നു നടന്ന കാമ്പയിനിൽ 572 തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്നും 337 മെട്രിക് ടൺ പാഴ്വസ്തുക്കൾ വാങ്ങുകയും 25.12 ലക്ഷം രൂപ നൽകുകയുമുണ്ടായി. പ്രസ്തുത പദ്ധതിയുടെ തുടർപ്രവർത്തനം എന്ന നിലയിൽ 697 സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുമായി കരാറിൽ ഏർപ്പെടുകയും ഇപ്രകാരം ആകെ 836.54 മെട്രിക് ടൺ പുനഃചംക്രമണയോഗ്യമായ പാഴ്വസ്തുക്കൾ ശേഖരിക്കുകയും 1,22,83,045 ലക്ഷം രൂപ ഹരിത കർമ്മ സേനകൾക്ക് നൽകിയിട്ടുണ്ട്
- **ഇ-വേസ്റ്റ് മാലിന്യങ്ങളുടെ ശേഖരണവും, ശാസ്ത്രീയ പുനഃചംക്രമണവും** :- സംസ്ഥാനത്തെ എല്ലാ സർക്കാർ സ്ഥാപനങ്ങൾ, പൊതുമേഖലാ സ്ഥാപനങ്ങൾ, വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങൾ, വ്യവസായ സ്ഥാപനങ്ങൾ എന്നിവയിൽ നിന്നും 1640.9 ടണ്ണിൽ അധികം ഇ-മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിച്ച് ശാസ്ത്രീയമായി പുനഃചംക്രമണം നടത്തി.
- **ആപൽകരമായ ഇലക്ട്രിക്കൽ മാലിന്യങ്ങളുടെ ശേഖരണവും, ശാസ്ത്രീയ പുനഃചംക്രമണവും** :- മൂല്യ വർദ്ധിത സേവനമെന്ന നിലയിൽ ആപൽകരമായ മാലിന്യത്തിന്റെ പട്ടികയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള ട്യൂബ് ലൈറ്റുകൾ, സിഎഫ്എൽ, പ്രിൻറർ കാർട്ട്രിജുകൾ, സിഡി, പൊട്ടിയ മോണിറ്ററുകൾ, ബൾബുകൾ എന്നിവ പ്രത്യേകമായി ശേഖരിച്ച് ശാസ്ത്രീയമായി സംസ്കരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ട്. 210 മെട്രിക് ടൺ അപകടകരമായ മാലിന്യം ശേഖരിച്ചു സംസ്കരിക്കുകയുണ്ടായി
- **ഗ്ലാസ്, ചില്ലു കുപ്പികൾ എന്നിവയുടെ ശേഖരണവും, സംസ്കരണവും** :- ബിയർ കുപ്പികളും, ഗ്ലാസ് (ചില്ലി) മാലിന്യങ്ങളും, ഇതര ഗ്ലാസ് നിർമ്മിത കുപ്പികളും മറ്റും ശേഖരിച്ച്, പുനഃചംക്രമണ ഏജൻസികൾക്കും, സംസ്കരണശാലകൾക്കും കൈമാറുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതുവരെ 247.300 ടൺ ഗ്ലാസ്, ചില്ലു മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

അനുബന്ധം - 2

പുനരുപയോഗ/പുനഃചംക്രമണ യോഗ്യമല്ലാത്തതും ഫർണസ് അധിഷ്ഠിത വ്യവസായ ശാലകളിൽ (സിമൻ്റ് ഫാക്ടറി പോലുള്ളവ) ഇന്ധനമായി ഉപയോഗിക്കാൻ കഴിയാത്തവയുമായ അജൈവമാലിന്യം സുരക്ഷിതമായി സംസ്കരിക്കുന്നതിനുള്ള ഉപാധിയാണ് സാനിറ്ററി ലാൻഡ് ഫിൽ. കേരളത്തിൽ ഇത്തരത്തിലുള്ള ശാസ്ത്രീയ ലാൻഡ് ഫിൽ സംവിധാനങ്ങൾ നിലവിലില്ല. പദ്ധതി നടപ്പാക്കുന്നതിന് വേണ്ടി വ്യാപകമായി അന്വേഷണം നടത്തിയതിനെത്തുടർന്ന് ഉചിതമായ രണ്ടു ഭൂപ്രദേശങ്ങൾ കണ്ടെത്തി. കൊച്ചി അമ്പലമുക്കുകളിൽ പെട്രോ കെമിക്കൽ കോംപ്ലക്സ് സ്ഥാപിക്കുന്നതിനായി കിൻഫ്രാ ഏറ്റെടുത്തിട്ടുള്ള 480 ഏക്കറിൽ നിന്നും 25 ഏക്കറും കാസർകോട് ജില്ലയിൽ മടിക്കൈ വില്ലേജിൽ നിർദ്ദിഷ്ട ഇൻഡസ്ട്രിയൽ എസ്റ്റേറ്റിനു വേണ്ടി റവന്യൂ വകുപ്പ് ഇൻഡസ്ട്രീസ് വകുപ്പിന് കൈമാറിയ 100 ഏക്കർ ഭൂമിയിൽ നിന്നും 20 ഏക്കർ എന്നിവ ലാൻഡ് ഫിൽ നിർമ്മാണത്തിന് അനുയോജ്യമാണെന്ന് പ്രാഥമിക പഠനത്തിലൂടെ കണ്ടെത്തിയിട്ടുണ്ട്. തദ്ദേശസ്വയംഭരണ വകുപ്പ് 18/06/2020 തീയതിയിലെ സഉ(സാധ)1198/2020/ തസ്വഭവ നമ്പർ ഉത്തരവ് പ്രകാരം കൊച്ചി അമ്പലമുക്കുകളിൽ കിൻഫ്രയുടെ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ള ഭൂമിയിൽ ലാൻഡ് ഫിൽ നിർമ്മാണത്തിനായി അനുമതി നൽകുകയും ഭൂമി കൈമാറുന്നത് വിശദമായി ഉത്തരവ് വ്യവസായ വകുപ്പ് പ്രത്യേകം പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതാണെന്നും ഉത്തരവാകുകയുണ്ടായി. വ്യവസായ വകുപ്പിൽ നിന്നും ഭൂമി ലഭ്യമാക്കുന്നതിനായി ബഹു: തദ്ദേശസ്വയംഭരണ വകുപ്പ് മന്ത്രി 20.01.2021ന് ബഹു: വ്യവസായ വകുപ്പ് മന്ത്രിയുടെ സാന്നിധ്യത്തിൽ യോഗം ചേരുകയുണ്ടായി. കിൻഫ്രയുടെ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ള ഭൂമി പെട്രോ കെമിക്കൽ പാർക്കിനായി കിഫ്ബിയിൽ നിന്നും വായ്പയെടുത്തു വാങ്ങിയതാണെന്നും ആയതിനാൽ വായ്പ പലിശ സഹിതം തിരിച്ചടയ്ക്കേണ്ടതിനാൽ ഭൂമിയുടെ വില നൽകണമെന്ന് വ്യവസായ വകുപ്പ് പ്രതിനിധികൾ ആവശ്യപ്പെട്ടു. സാനിറ്ററി ലാൻഡ് ഫില്ലിന്റെ നിർമ്മാണം ഒരു പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷണ സേവനമാണെന്നും ഒരു വാണിജ്യ സംരംഭമായി കണക്കാക്കാൻ കഴിയില്ലെന്നും യോഗം അഭിപ്രായപ്പെടുകയും ആയതിനാൽ ഭൂമിയുടെ മൂല്യം കിഫ്ബിയും സംസ്ഥാന ബഡ്ജറ്റിലൂടെ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ വകുപ്പും തുല്യമായി വഹിക്കണമെന്നും തീരുമാനിച്ചു. കിഫ്ബിയിലേയ്ക്കുള്ള പ്രൊപ്പോസൽ ധനകാര്യ വകുപ്പ് മുഖേന നൽകുന്നതിനും തീരുമാനിച്ചു. ഈ വിഷയത്തിൽ അന്തിമ തീരുമാനം ലഭ്യമാകേണ്ടതുണ്ട്.